

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:

Évi előfizetés . . . 12 kor. Negyedévi . . . 3 kor.
Félévi . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

DR. TÜRRE ALADÁR
ügyvéd.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket

a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Visszapillantás

A román vita befejeződött a képviselőházban, de nem mondhatjuk, hogy minden irányban beváltotta a hozzáfűzött várakozást. Az ellenzék a politikai hasznosítás szempontjából kezelte ezt a kérdést is s még a tárgyalás folyamán, mielőtt ismerte volna a tárgyalás anyagát, oly vádakkal lépett fel, amelyek a magyarság súlyos károsításáról, az egyes nemzeti állam megrendítéséről, az erdélyi unió felbontásáról, a románokkal kötött paktumról s eféléről szóltak.

Ez az éles vádaskodás a vitában súlyosan megboszlta magát, mert az eszmecserék feltárt tartalmából s abból a nyilt beszédből, amellyel a miniszterelnök elmondotta mindazt, amiről közötté és a román vezérek között szó volt és lehetett, semmi sem derült ki, ami a vádaskodás lármáját csak a leghalványabb mértékben is igazolhatná. Az aggodalom jogosult lehetett, mert a nemzetiségi kérdés egyáltalán olyan, hogy a magyar hazafias lélek aggodalmait mindenképen érthetővé teszi, de a vádaskodás és a pártos politikai célzat Tisza István gróffal szemben teljes kudarcot vallott.

A román vita egyébként nagyon érdekes és rendkívül tanulságos volt. A vitában valójában a magyar állam létfeltételei kristályosodtak ki mindnyájunk szeme előtt, a multak hátteréből bontakozva ki a jelen és a jövő. Felmerültek sajnálatos tuzások is a vita során, még pedig nemcsak nemzetiségi, hanem a magyar szónokok ajkán is. A vita utolsó napján Vajda Sándor mondott felette tuzott önértéről és igen messzemenő követelésekről tanuskodó beszédet. Azok a pontok is, amelyekben Mihályi Tivadar terjesztette elő a román nemzeti komité álláspontját, a tuzás jegyét viselik. Ezért nem is jöhetett létre az a megegyezés, amelyet Tisza István gróf a megértés és harmonikus együttműködés érdekében keresett.

De egyes ellenzéki szónokok is káros tuzásokba ragadtatták magukat. Így például Polónyi Géza mondott olyan beszédet, amely mélyen sértő volt a románokra nézve. Az ilyen beszédnek semmi értelme és semmi hasznos célja nincsen s azzal a kárral jár, hogy a román tuzók rávetik magukat s olyképp mutatják be a jámbor népnek, hogy ime így beszélnek rólatok s ime, így bánnak

veletek a magyarok. Vajda Sándor már meg is tette, de Tisza István gróf miniszterelnök nyomban tiltakozott az ilyen helytelen általánosítás ellen.

Követelték azonban az ellenzék oldalán a román vitában az általános titkos választójogot is, amely a román tuzók legbensőbb vágyakozását juttatja kifejezésre, mert az általános titkos önként és természetszerűen meghozná nekik azt, ami a képviselőház elé terjesztett pontozatokban mint egyik legfőbb követelés szerepel, hogy tudniillik a magyar képviselőház egy hatodrésztét ők, a román nemzetiségi képviselők alkossák. Azután megtörtént az is, amire eddig nem volt példa magyar képviselő részéről, hogy Déry Zoltán követelte a miniszterelnöktől a nemzetiségi törvény végrehajtását. Mind a két követelés messze tullicitálta Tisza István gróft, mert jóval többet kínált a nemzetiségnek, mint amennyit a miniszterelnök a maga erkölcsi komoly-ságával megadni hajlandó volt.

A román kérdés tárgyában tartott utolsó ülést emlékezetessé teszi az a pompás szatira, amelyet Tisza István gróf rajzolt a kamarilla felé

DENDRIN

gyümölcsfák betegségei és kártevői ellen
a legmegbízhatóbb permetező szer.

G y á r t j a:

Arenarius-művek, Pozsonyligetfalu.

K a p h a t ó

RÁCZITS és CZVRKUSITS fűszer- és csemege-nagykereskedők
ZOMBOR, Szentgyörgy-tér 6.

Kérjen használati utasítást.

Vasúti és postai szétküldések naponta!

Telefon szám 29.

sóvárgó kurucokról. Kamarilla ugyan nincs, ugymond a miniszterelnök, de a kurucok lelkéből nem lehet kiölni azt a vágyat, hogy bárcsak volna kamarilla. Itt látjuk a fohászkodást bécsi körök, magas körök, leghatalmasabb körök után. Ott van az a misztikus tény, amely felé fordulnak, mint hajótörött nyul az utolsó szalmaszál után. A kurucok táborában persze erősen prűszkölnek ettől a borstól, amelyet a miniszterelnök az orruk alá dörgölt, de ez nem gyengíti a szatírának kitűnő igazságait, amely némely hazafiakra nagyszerűen talál s amely politikai viszálainknak számos furesa jelenségét riktó, de nem helytelen világitásba állítja. De a most említett célzással kapcsolatban meg lehet állapítani, hogy a kurucok, már tudniillik azok, akikre a miniszterelnök is célt. nemesak Bécs felé sóvárognak és Berlinig is száguldanak, hanem már jó idő óta Oroszország felé is kaesintgatnak. A román vitának kellett szönyegre kerülnie, hogy ezekre mind fényt derítsenek az események.

Értekezlet az igazságügyi palota elhelyezése tárgyában

Dr. Fehér Lőrinc polgármester folyó hó 22-ének d. e. 11 órájára értekezletre hívta össze a város törvényhatósági bizottságának jogász tagjait, hogy az igazságügyi palota elhelyezése tárgyában véleményüket kikérje. Az értekezleten megjelentek a polgármesteren kívül dr. Eperjessy Béla kir. törvényszéki elnök, Szondy Mátyás és Dömötör Pál nyug. táblabírák, dr. Konyovits Dávid, dr. Balogh Ernő, dr. Falcione Nándor, dr. Czeisel Lajos, dr. Lallosevits János, dr. Scheer Armin, dr. Türr Aladár, dr. Bruck Jenő, dr. Lederer Dezső, dr. Henneberg Géza ügyvédek, dr. Alföldy Árpád h. polgármester, dr. Thurszky Zsiga városi tiszti ügyész, Szabó László városi főmérnök, Listyevity Titusz, Spanyol József, Raditsits Lázár városi tanácsnokok, Konyovits Antal városi főszámvevő.

Dr. Fehér Lőrinc polgármester először is hálás köszönetet mondott azért a kedves figyelemért, hogy a bizottsági tagok meghívására ily szép számban megjelenni szivesek voltak. Majd az összejuvetel célját a következőkben ismertette. Az igazságügyi palota létesítése iránti mozgalom régi keletű. Az első határozott lépés ebben az irányban 1907-ben történt, amidőn a törvényhatósági bizottság az igazságügyi minisztériummal folytatott tárgyalások eredményéhez képest a város tulajdonát képező esendőr-

laktanya telkét és a vele összefüggő szabad területet 2179 négyszögöl nagyságban az igazságügyi palota részére a m. kir. kincstár tulajdonába átengedte. Sajnos azonban hosszú időn keresztül nem történt ez irányban semmi.

Amidőn hivatalomat elfoglaltam s az igazságügyi palota elhelyezésének kérdését tanulmány tárgyává tettem, meglepetéssel konstatáltam, hogy az igazságügyi palota a vármegyeház mögött, a város szélén oly helyen nyer elhelyezést, amerre a város előreláthatólag fejlődni nem fog.

A helyi viszonyok tanulmányozása után az a meggyőződés érlelődött meg bennem, hogy az igazságügyi palota a legméltóbban a város központjában a polgári kaszinó egylet, a volt függetlenségi kör és a Kirchner-féle ház telkén volna elhelyezhető. Bár koncedálom, hogy az igazságügyi palota a korábban kijelölt helyen kényelmesen elhelyezhető és architektónikus szempontból szépen kiképezhető, mindazonáltal én ezt az elhelyezést sem az igazságszolgáltatás, sem a városfejlesztés szempontjából nem tartom megfelelőnek. Tény az, hogy az általam proponált elhelyezés anyagi áldozatot igényel, de ez az anyagi áldozat eltörpül azon érdekek mellett, amelyek a törvényszéki palota központi elhelyezéséhez fűződnek. E központi elhelyezést indokolja a jogkereső közönség érdeke, indokolta teszi a város jövő fejlődése és nem esekély mértékben az iparos és kereskedő osztály érdeke.

Mielőtt ezen elhelyezés ügyében a szükséges lépéseket megtettem volna, az igazságügyminisztériumban folytattam tárgyalásokat. Ennek eredményeképpen Záborszky miniszteri tanácsos városunkban járt egy bizottsággal, melynek tagjai sorában helyet foglaltak a kir. törvényszék elnöke és a kir. járásbíró vezetje is s ezen bizottság az igazságügyi palota elhelyezéséről és illetve felépítéséről legalkalmasabbnak találta az általam javaslatba hozott és tervbe vett telket.

Ezekben voltam bátor beszámolni eljárásom eredményéről. Hogy helyese a törvényszéki palota elhelyezésére vonatkozó tervem, annak elbírálására elsősorban Önök, a törvényhatósági bizottság jogász tagjai hivatottak. Ezért voltam bátor a tekintetes bizottsági tag urakat értekezletre összehívni, amelyet ezennel megnyitok.

A polgármester szavai után az általános óhajnak engedve a kérdéshez dr. Eperjessy Béla kir. törvényszéki elnök szólott a tárgyhöz, annak kijelentése mellett, hogy csak

egyéni véleményét terjesztheti elő, mert a kincstárt kötelező nyilatkozat megtételére felhatalmazása nincs. Előadta, hogy igazságszolgáltatási szempontból nem tényleges az, hogy a város mely pontján van a bíróság elhelyezve, csak az a fontos, hogy minden helyiség lehetőleg világos legyen. Ezen szempontból az u. n. Járos-féle telek kétségtelenül jobban kihasználható, azonban a maga részéről is osztja a polgármester véleményét, amely szerint a monumentális jellegű középületek nélkül szűkölködő Zomborban az egy milliós igazságügyi palotát a forgalmi területeken kívül elhelyezni a város vitális érdekeinek sérelme nélkül nem lehet. S minthogy a javasolt telkeken is három oldalas homlokzat lesz kiképezhető, az adminisztratív nehézségeket megoldhatónak véli. Így a maga részéről a polgármester javaslatát elfogadásra ajánlja.

Az igazságügyi palota elhelyezésének kérdését az értekezlet többeknek felszólalása után minden oldalról alapos és beható tárgyalás alá vette, a polgármester javaslatát magáévá tette s elhatározta, hogy a közgyűlésnek oly értelmű javaslatot tesz, miszerint elvben mondja ki az igazságügyi palotának az Erzsébet-körutón leendő elhelyezését. A városfejlesztési szempont és a jogkereső közönség érdeke mindenesetre az igazságügyi palotának belső elhelyezése mellett szól.

H I R E K.

Zombori naptár.

Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint egyelőre még változékony, enyhe idő várható, elvéve espadékkal.

Meggyeházán: valamennyi hivatalban d. e. 8—12 ig, d. u. 3—5-ig van hivatalos óra.

Városházán: a hivatalok reggel 8 órától délután 1 óráig vannak nyitva.

Törvényszéken és a járásbírósnál a hivatalos órák reggel 7 órától délután 2 óráig tartanak.

Pénzügyigazgatásnál és a mellé rendelt számvevőségénél a hivatalos órák reggel 8 órától délután 2 óráig tartanak.

M. kir. adóhivatalnál a hivatalos órák ideje reggel 8 órától délután 3 óráig tart.

Vármegyei gazdasági egyesületnél a hivatalos órákat reggel 8 órától 12 óráig és délután 3—5-ig tartják.

Kir. ügyészségnél a hivatalos órák reggel 8 órától d. u. 2 óráig tartanak.

Kincstári ügyészségnél hivatalos óra d. e. 8—1-ig.

M. kir. államépítészeti hivatalnál reggel 8—12-ig és d. u. 3—5 ig van hivatal.

M. kir. folyammérnöki hivatalnál a hivatalok d. e. 8—12-ig és d. u. 3—5-ig vannak nyitva.

M. kir. tanfelügyelőségénél a hivatalos órákat d. e. 8—12 ig és d. u. 3—5-ig tartják.

Zombori szolgabírósnál a hivatalos órák d. e. 8—12-ig és d. u. 3—5-ig tartják.

M. kir. gazdasági felügyelőségénél d. e. 8—12-ig és d. u. 3—5-ig tartanak hivatalt.

Városi könyvtár: vasárnap, hétfő és esütörtök kivételével naponként délután 2—4 óráig van nyitva.

Városi színház: szerb színészek játszanak hétfő és péntek kivételével.

Kedd: este 8 órakor a városi színházban „Ideges asszonyok” (vigjáték).

Szerda: délelőtt 10 órakor a zombori pártfogó egyesület közgyűlése.

Délelőtt 11 órakor a zomborvidéki rabsegélyező egyesület közgyűlése.

Este 8 órakor a városi színházban „Baba” (operette).

Este fél 9 órakor Arena moziban előadás.

Csütörtök: városi színházban este 8 órakor III. Richárd (dráma).

Este fél 9 órakor Arena moziban előadás.

Péntek: d. u. 3 órakor városi közgyűlés.

Délután 4 órakor a városi színházban diákelőadásul „Iván a szerb helytartó” és „Kegyelemkenyér” (drámák).

Piaci árak: buza 23—23:40 K. —

Arpa 14 K. — Zab 12 K. — Tengeri

12—12:20 K. — Büköny 22:50—26 K. —

Lóheremag 2 K. — Bab 17 K. — Liszt

1—2. sz.: 38 fillér. — 3. sz. 36 fillér. —

5. sz. (közép-fehér) 34 fillér.

Húsárak: marhalus pecsenyének 1:60—3

K, leveshus 1:32—1:44 K. — Borjúhus 2—2:40

K. — Juhhus 1 K. — Sertéshus 1:60 K.

Kinevezés.

Öfelsége a király dr. Vaszkó Endre szabadkai kir. vezető ügyész a komáromi kir. törvényszék elnökévé nevezte ki.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Szelig Gyula bajai lakos adóhivatali díjnokat ideiglenes minőségű segélydíjas adóhivatali gyakornokká a titeli kir. adóhivatalhoz kinevezte.

Athelyezés. Klány Ferenc, újvidéki postatisztet — saját kérelmére — Zentára helyezte át a postaigazgatóság.

A szegedi közjegyzői kamara

az apatini kir. közjegyző elhalálása folytán, az állás betöltéséig Apatinban a közjegyzői teendők ellátására helyettesül dr. Szabó József hódásági kir. közjegyzőt rendelte ki.

Városi közgyűlés.

Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága f. hó 27-én (péntek) d. u. 3 órakor a városháza nagytermében rendes közgyűlést tart, melyen 122 tárgy kerül elbírálásra.

Osztálymérnökség Baján.

Jó forrásból értesülünk, hogy a nyár folyamán, legkésőbb őszre felállítják Baján az osztálymérnöki irodát. Az új hivatal nagy fontossággal bír a város vasutközlekedési viszonyaira, másrészt pedig az eddiginél jóval több munkalehetőséget juttat a vasutnál a bajai iparosoknak.

A sorozás.

Az ujoncok megajánlásáról szóló törvények legközelebb a király elé kerülnek szentesítésre. Valószínű, hogy a sorozást már áprilisban megkezdik.

Meghívó.

A magyarországi munkások rokksant és nyugdíj-egyesület zombori fiókja 1914. évi március hó 29-én délután 3 órakor az egyesület helyiségében (Reffle Mihály-féle vendéglőben) közgyűlést tart, melyre az egyesületi tagok kizárólag meghívottak. Az elnökség.

Koszorumegváltás.

Özv. Loschitz Sándorné halála alkalmából dr. Pataj Sándor 10 K-át küldött koszorumegváltás címén a bács megyei tüdőbeteg gondozó szanatórium egyesület számára szerkesztőségünknek.

Halálozás.

Schüsler Pálné szül. Gombárovits Erzsébet f. hó 21-én életének 46-ik évében hosszas szenvedés után elhalt. Temetése tegnap délután ment végbe nagy részvét mellett.

Az első ügyvédhelyettes.

Dr. Preszly Károly az egyesített ügyvédi és bírói vizsgát a marosvásárhelyi kir. ítélőtáblán sikerrel letette. Dr. Preszly Károly, kit a szabadkai ügyvédi kamara az 1913. LIII. t.-c. értelmében ügyvédhelyettesként jegyzett be, az első városunkban ily minőségben.

Eljegyzés.

Dr. Traub Alfréd szilbácsi orvos eljegyezte Willmann Janka urleányt Hőfőszágról.

Pártfogó egyleti közgyűlés.

A zombori pártfogó (patronage) egyesület f. hó 25-én d. e. 10 órakor a kir. törvényszék polgári tanácstermében (megyeház I. em. 18. ajtó) alapszabályszerű közgyűlést tart, melyre dr. Eperjessy Béla elnök a tagokat az alapszabályoknak megfelelően e hírlapi értesítés útján meghívja. A közgyűlés tárgyai: zárszámadás, költségvetés és a módosított alapszabályok jóváhagyásának megszüretése.

Halálozás.

Márton István palánkai áll. csikótelepi felügyelő Budapesten, ahol gyógykezelték, meghalt. Elhunyt általános részvétet keltett Palánkán, melynek társadalmi, kultur és közéletében tevékeny részt vett.

A Bács-Bodrog megyei irodalmi társaság

Zomborban, 1914. évi március 22-én vasárnap d. u. 5 órakor a városháza dísztermében tartotta XXI. felolvasó ülését. Tárgysorozat: Kiss József tiszteleti tag: a) Mécsvilág, b) Vikinéni. Előadta dr. Müller János. Virter Ferencz rendes tag: Atlanti halászkok. Utirajz. Előadta: Vértesi Károly elnök. Móra István rendes tag: Versek. a) Ősz végén, b) Husvétkor, c) A doktor. Előadta Szabó József rendes tag. Az előkelő közönség a tárgysorozat minden pontját nagy tetszéssel fogadta.

Allatorvosválasztás.

Torzsa és kucorai allatorvossá Torzsa székhelylyel Weber Jakab paripási allatorvost választották.

Deákok a leánykollégák ellen.

Ujvidéken a kerskedelmi iskola növendékei körében nagy az elégedetlenség azért, mert az igazgatóság lányokat is felvett a rendes tanulók közé. Az igazgatóság az idén csak a leány növendékeket akarja tanulmányuttra vinni az Aldunára és ez még fokozta az elégedetlenséget. A napokban valamennyi diák kimaradt az iskolából és kijelentették, hogy addig folytatják a sztrájkot, amíg a lányokat egészen el nem távolítják az intézetből.

Az új választójogi törvény

tudvalevőleg a választói jogosultság egyik kelléke gyanánt az elemi iskola VI. osztályáról szóló bizonyítvány felmutatását köti ki. Ennek folytán a VI. osztály vizsgája tárgyában egész új rendszert léptet életbe a kultuszminiszter. Egyes iskolakörzetek alakítását rendelte el s minden ilyen körzetben egy kirendelt iskolafelügyelő, rendszerint nyugalmazott v. hosszabb ideje szolgáló tanító, vagy tanár jelenlétében teszik le a folyó tanévtől kezdve a záróvizsgát a VI. osztály növendékei. A bács megyei iskolakörzetek megalakításán, a beérkezett jelentések alapján most dolgoznak a zombori tanfelügyelőségen. Egy járásban több iskolakörzet is lesz.

Rendelet.

Valamennyi gőzhajózási engedélyesnek és gépüzemi uszómű (kotró, — elevátor, — daruhajó stb.) tulajdonosoknak. Előfordult súlyos balesetekből kifolyólag a miniszter elrendelte, hogy a mozgó gépkatapulták körül foglalatostkodó személyzet úgy ruházkodjék, hogy ruhájával a mozgó géprezésen meg ne akadhasson, pl. csak testhez álló és végig begombolt oly kabátot viseljen, amelynek ujjai a kéz tövéhez simulnak, vagy pedig bőrkézzel vannak szűkre összefogva. Ezen rendelet 1914. március 1-én lépett hatályba s minden hajón és gépüzemi uszóművön kifüggesztendő és a személyzet a rendelkezés megtartására nézve szigorúan ellenőrzendő.

Szerencsétlenség a gyárban.

Szabadkán a délvidéki celluloid-gyár egyik munkaslánya, Konyi Matild szombaton vigyázatlanul dolgozott a gépek körül és a gép a balkézét levágta. A mentők a kórházba vitték.

Az államosítás.

A vármegyei közigazgatás államosításáról szóló törvényjavaslat valószínűleg a jövő hó elején kerül a képviselőház elé. Julius elsejére már kinevezik a vármegyék vezető tisztviselőit. A közigazgatás teljes átvétele 1914 december 31-én lesz. A reform kapcsán az árvaszéket decentralizálják, minden járásnak külön árvaszéke lesz és árvaszéki ülnököt neveznek ki minden főszolgabíróhoz. Az árvaszéki elnök a megye székhelyén marad. A járási árvaszékek egyben a jegyzők tehermentesítését is jelentik. — A községi bírói, esküdti, közgyűlési stb. állások beszüntetése elhatározottnak tekinthető. Helyükbe a „községi tanács” szervezete lép, mely a község vagyoni ügyeinek lesz intézője. A községi jegyzők államosítása egyelőre nem foglalt helyet a közigazgatási reformok sorában. A jegyzők továbbra is önkormányzati tisztviselők maradnak, e helyett azonban a kormány a jegyzői segédmunkaerők kérdésének rendezésére törekszik. A segédmunkaerők jogviszonyainak és illetményeinek teljes és végleges rendezése nélkül maguknak a jegyzőknek államosítása is lehetetlenség. Egyebekben is a jegyzők államosítása — ez idő szerint — más szempontokból leküzdhetetlen nehézségekbe ütközik. Ezek között a nehézségek között első a pénzügyi szempont. Az országban van 5119 önálló községi és körjegyző, 1427 aljegyző és segédjegyző, 1652 irnok, 782 pénztári ellenőr és más községi tisztviselő és 159 napidíjas. Így 10139 tisztviselőről lenne szó. Ámde, ha az állam kellő és megfelelő munkaerővel akarja ellátni a községeket, úgy mintegy 1600 új segéd- és aljegyzői állás volna szervezendő. Az így 1200 főre rugó községi tisztviselők államosítása a rendes státusba beállítva s a VIII., IX., X. és XI. fizetési osztályba beosztva 30—35 millió K-ba kerülne, holott a községek ma államsegéllyel együtt 15.908,530 K-t fizetnek e címen. A jegyzők államosítása, mint látható, igen nehéz pénzügyi szempontból is. Olyan államosítás pedig, mely a községekkel fizetné meg továbbra is a községi adminisztráció költségeit és amely a községeket arra kötelezné, hogy amit e címen jelenleg fizetnek, jövőben az állam-pénztárba kötelesek beszolgáltatni, államosítás volna ugyan, de csak a tisztviselők alkalmazásának formája szempontjából. Az államnak, ha tényleg államosítja a közigazgatást, az államosítás összes konzekvenciát is le kell vonnia és köteles a költségek viselésére. A kormány nagyon jól tudja, hogy államosítást nem csinálhat a községek terhére, — épen ezért a jegyzők államosítása el van odává jobb időkre. A közigazgatási reformmal kapcsolatos többi törvénytervezetek különben oly óriási munkát rónak a belügyminiszteriumra, hogy a község igazgatásának reformjáról egyelőre szó sincsen.

A vasárnapi munkaszünet.

Ez a kérdés már régóta vár szabályozásra. Most kerül rendezés alá. A belügyminiszteriumban ugyanis elkészítették az erre vonatkozó javaslatot, melyet már szét is küldtek az érdekelt köröknek. A tényleges különbség a régi törvény és az új tervezet között az, hogy az utóbbi a részletkérdésekre nézve is tesz intézkedéseket, míg a régi törvény ezt a rendeletekre bízta. Részletesen szabályozza a törvényjavaslat a kereskedelem munkaszünetét és az egyes alkalmakból u. m. Mindszent ünnepe, halottak napja, bucsu és bérnálás, országos vásár stb. kifolyólag helyt nyerő kivételeket.

Törvény az ipari bíraskodásról.

A kereskedelemügyi miniszterium most küldte szét az ipari bíraskodásról szóló törvényjavaslat tervezetét, abban a szövegben, amelyet a kereskedelmi miniszterium keblében működő és az ipari törvényeket előkészítő bizottság elfogadott. A kimerítő indokolással ellátott tervezet az ipari bíraskodás szabályozása kiterjeszkedik a kollektív viták (sztrájkok és kizárások) esetén való békéltetésre is, amelyet — fakultatív módon — az ipari bíróságokra kíván ruházni. A tervezet törvényerőre emelkedésével megszűnnék az iparhatóságok bíraskodása a munkaadók és munkavállalók kölcsönös vitáiban, amelyeket jövőben a kir. járásbírók és ezek főbbviteli bíróságai intéznének el és pedig a járásbírók a nagyobb ipari gőcpontokon a munkaadók és munkavállalók közül választott ülnökök közreműködésével. Az ipartestületek eddigi hatásköre — fakultatív módon — tovább is fennmaradna. Végül a munkásbiztosítási bíróságokra vonatkozólag is tartalmaz a tervezet néhány olyan rendelkezést, amelyek az iparhatósági bíraskodás megszüntetése folytán válnak szükségessé és a munkásbiztosítási judikatura egységesítésének előmozdítására szolgálnak. A miniszterium az érdekeltségnek a véleményezésre rövid határidőt tűzött, mert a cél az, hogy a javaslat a polgári törvénykezési rendtartással egyidejűleg vagy legalább is ezt követő rövid időn belül törvényerőre emelhető és a hatályba léptethető legyen.

Védekezés a lépfene ellen.

A lépfene ragadós állati betegség védekezése tárgyában a földművelésügyi miniszter ur 41000/914. sz. rendeletével a 40000/888. sz. rendeletétől eltérő és némely tekintetben enyhébb rendelkezéseket léptetett életbe. A gazdaközönséget érdeklő rendelkezések a következők: A lépfene többnyire e betegségekkel fertőzött legelőn levő állatok között fordul elő, ily esetben a fertőzött legelőre csakis oly állatok vétetnek fel, melyek kihajtás előtt lépfene ellen beoltottak. Jövőben lépfene fertőzés gyanújában álló, mint e betegség ellen beoltott állatok levágását körültekintő vizsgálat mellett a hatóság megengedheti, de erről a hatóság a levágást megelőzően 2 nappal értesítendő. Felhívja a polgármester a gazdaközönséget e betegség ellen legbiztosabban védelmező és legsikeresebb eljárás a védőoltás igénybevételére, mi különösen oly helyeken indokolt, hol ily betegségekkel fertőzött legelők vannak. Sikeresen lehet védekezni e betegség ellen vérsavó ojtásokkal, mely ojtások igénybe vételével még beteg állatok is meggyógyíthatók.

Lopások. Kerényen folyó hó 21-én éjjel Inhoff Mihály istállójából 4 drb lovat, Hemm Ádámtól egy lovat, Gauder Péter istállójából pedig a béres papucsát, kalapját és harisnyáját vitték el ismeretlen tettesek. Ez utóbbi tárgyakat reggel megtalálták a gyulafalvai országúton, s az ugyanezen talált lönyomok után megállapították, hogy a tolvajok a lovakkal is ugyanezen uton mentek. A csendőrség erényesen nyomoz.

A bátmonostori véres harc.

Megirtuk már, hogy mult vasárnapon Bátmonostoron a legények között valóságos harc folyt, amelynek egy fiatal legény lett az áldozata. Bada Pal a legény neve, akit a harcban Zrinyi József revolverének golyója ölt meg. A gyilkost a csendőrség letartóztatta és a szabadkai ügyészség fogházába vitte. A meggyilkolt legényt nagy részvét mellett temették el.

Véres verekedés. Zentán a mult napokban az ottani tambura-zenekar három tagja Bálint Tóbi János vendéglőjében iszogatót, kártyázgatót. Közben az egyik tamburás kiment az udvarba, ahol a vendéglőssel összeszólalkozott, miből kifolyólag egymásra támadva, verekedtek. Bálint Tóbi a tamburás ujjából harapott le egy darabot, a tamburás pedig dühében a földre teperte Tóbist s ott verte véresre, úgy hogy az orvos 28 helyen talált sérülést rajta. A verekedés hallatára a másik két tamburás széket kapott s beverték vagy 15 ablakfiókot, azonkívül Tóbist, aki még mindig fenyegetőzött, megszalasztották saját kocsijából, aki lakója: Gregorits kályhás szobájába volt kénytelen menekülni. Mindkét fél látéletet vétetett fel s megtették egymás ellen a feljelentést.

CSARNOK.

UTIEMLÉKEIM

DÁNIÁBÓL, SVÉDORSZÁGBÓL és NORVÉGIÁBÓL

Irta: **Özv. Szakáts Gyuláné.**

(Folytatás.)

1909-ben nyílt meg ez a vasuti vonal, mely Bergent Krisztiániával köti össze és Norvégia déli és közép részének legkopárabb, leglakatlanabb és legelhagyottabb részein visz keresztül, ott, ahol hónál és jégnél egyebet nem látni, nyár derekán sem, milyen lehet ez az ut télen, a vaksötétben, csont fagyasztó hidegben? és mégis járnak a vonatok, mert észszel, ügyességgel és kitarással mindent keresztül lehet vinni.

Elérkeztünk Opsetig, aztán Norvégia leghosszabb, az 5300 méter hosszú Gravalhals alaguton keresztül, Myrdalig, 867 méter magasságban bent vagyunk most már az örök hó és jég birodalmában, vakító fény és csillogás körös-körül. A kalauz figyelmeztet, hogy nézzek ki a baloldalon, 600 méter mélységbe látok le, ott van a gyönyörű Flaamsdalen, ez a legszebb pontja az utnak. Vadul összedobált szikladarabok között, mosolygó zöld rétek, fák, bokrok, közöttük villák és szállodák, a tiszta levegőben oly közel látszik minden, pedig 600 méter nem csekély mélység. Itt fönt az örök hó, ott lent pedig a virág nyílik.

Tovább Hallingskeie állomás, azután Fangerbotn, Tangevand, Finse — itt értünk a pálya legmagasabb pontjához, 1301 méter magasan vagyunk, esupa hó és befagyott tavak között megyünk tovább. Az állomáson én is kiszálltam és megnéztem a hőmérőt, 15 fok Reumeurt mutatott, tehát elég meleg van, a nap süt, de a hó és jég ilyen magasságban, a ritka levegő következtében, nem olvad; kezembe vettem egy esomót, és még a test melegétől sem olvadt. A levegő tiszta, igen messzire ellátni, esillog és fénylik minden körös-körül. Sajátságos érzése van az embernek a ritka levegő következtében: a sziv nem működik rendesen, a fülek zúgnak a vér rendetlen keringése miatt. A testet oly könnyűnek érezni, mintha lebegne a levegőben, megszűnik a földhöz tartozandóság érzete és boldog meglegedettség tölti be egész valónkat; úgy van, mintha a lélek megszabadult volna a test porhüvelyétől.

A norvég vasuti állomásokon, amint a vonat megáll, minden teremtetett lélek kiszáll élvezni a jó levegőt. Nem kell félni a lemaradástól, mert itt még a vonat indulását esengetéssel jelzik először, másodsor, harmadszor. Mindenki elhelyezkedik tehát és indulunk tovább. Az Usteward tóhoz ér a vo-

nat, vastag jéggel van ez is borítva és egy vig társaság korcsolyáz rajta (julius hónapban.) Innét látni a Hardangerjoklen gletschert és az 1955 méter magas Hallingskarvet hegyfalat, a sok fehérség között nagyszerű látvány ez a lilásbarna függőleges sziklafal. Teljesen lakatlan vidéken robogunk keresztül, gletscher mellett, sehol zöld fü, vagy moha, csupa hó és jég. Gjeilóhoz érünk és látjuk mélyen lent a völgyben a Hallingsdale folyót, mely egész az ujjabb időig a Hallingsdal egyetlen közlekedési útja volt. Most jön a Gulsvik, aztán megyünk a Krödern tó partján be a 2300 méter hosszú Haverstings alagutba. Innét kiérve gyönyörű vidék tárul elénk, elérjük Hönnefosst és át-megyünk a Randselv folyón, e pontról megpillantjuk a Randsfjordot. Mindég jobban ereszkedünk lefelé és mindég lakottabb és termékenyebb lesz a vidék, a szép magas fensik, a Hadiland már olyan, mint egy kert. Aztán lejjebb és lejjebb, csodaszép fenyőerdőkön és termékeny vidékeken áthaladva, megpillantjuk lent a mélyen a tengerpartján Krisztiániát. A nap ott lebeg az ég perenén és rézsutos sugarai arany fátyolt szőnek a város fölé, nem füst és por réteg, ez mint más nagy városok felett, — gyárkémenyek nincsenek a közelben és a várost olyan tisztán tartják, hogy por sines, valósággal arany fátyolnak látszik a város felett lebegő pára, melyből a tornyok és kupolák mind jobban és jobban emelkednek ki.

Krisztiánia nagyon szép és elegáns város, gyönyörű parkjai, szép utvonalai és modern épületei vannak. A királyi palota a város közepén, egy magaslaton, nagy parktól körülvéve áll, impozáns, de egyszerű épület. A palota Vestibüljében két érdekes márvány relief van, az egyik azt a jelenetet ábrázolja, amint: „XIV. Karl Johan király, (ez Bernadotte volt, I. Napoleon tábornoka) leteszi a palota alapkövét 1823-ban“. A másik, amint: „II. Oszkár király XIV. Karl Johan emlékszóbránának alapkövét teszi le“. Sok jó kép is van a palotában, igen szépek Flinto norvég tájképei és érdekes K. Bergslien nagy képe: „II. Oszkár király koronázása a trondhjémi Dómban“. A palota előtt levő szabad téren áll XIV. Karl Johan impozáns nagy lovas szobra, a talpazat egyik oldalán a király jelmondata van bevésve: „Folkets Kjærlighed min Belønning“ (népem szeretete az én jutalmam.) A másik oldalon ez áll: „Det norske Folk reiste dette Minde“ (a norvég nép állította e szobrot.)

Nagyon szép épület a Stortinget (az országház) továbbá a remek színház, a Nationalteateret. Főbejárata előtt két szobor áll: Ibsen és Björnson; ilyen furesza szobrokat még sehol sem láttam, hiszen ezektől meg lehet ijedni, amint sötétben, feketén, szalonkabátosan ott állnak, — körülbelül másfél életnagyságban — alacsony talpazatukon.

(Folyt. köv.)

Művészet — Irodalom.

A „Vasárnapi Ujság“ március 22-iki száma szenzációs szépségű képekben mutatja be a Munkácsy-kiállítás, Wied herceg bevonulását Albániába a párisi tragédiát, március 15-ének ünneplését, stb. Szépirodalmi olvasmányok: Szini Gyula és Lagerlöf Zelma regénye, Lévai József, Vargha Gyula és Lányi Sarolta versei, Szép Ernő és Árkosi Ferenczi Kálmán novellája, Schöpplin Aladár színházi cikke, stb. Egyéb közlemények: cikk

és ké
Oláh
harc
s a
szel,
előfiz
lág k
delhe
ban
Ugyan
regol
felévr

H

a N
sas
nyes
hó
az id
rem

sitése
bályo
koron
dosita
lasztá

§. ért
vagy
vényes
vényei
intézet
1404.
Pa
S
lozas
s elől
segédj
hirdet
ezen a
szabál
f. é.
vatalo
mert
venni
A
dalma
200 k
lakásr
A
dalma
és 300
T
2-1

és képek Törökország egy érdekes pontjáról, Oláh Gyula visszaemlékezése a szabadságharerről, Thomán István jubileumi plakettje s a rendszeres heti rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre ötkorona, a „Világ króniká”-val együtt 6 korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalban (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

H I R D E T É S E K.

Meghívó

a Néphitelbank Részvénytársaság Szenttamáson részvényesei részére 1914. évi április hó 16-án délelőtt 3 órakor az intézet helyiségében tartandó

rendkívüli közgyűlésre.

Napirend:

1. A közgyűlés tagjainak hitelesítése és határozathozatal annak szabályos összejövételéről.
2. Az alaptőke 140.000 – 200.000 koronára felemelése.
3. Az alapszabályok 5. §. módosítása.
4. Két jegyzőkönyvi hitelesítő választása.

Az igazgatóság.

Megjegyzés: Az alapszabályok 24. §. értelmében a közgyűlésre személyesen vagy meghatalmazások útján csak azon részvényesek birnak szavazati joggal, kik részvényeiket **8 nappal** a közgyűlés előtt az intézet pénztárába leteszik.

1404. sz. sig. 1914.

Pályázati hirdetmény.

Sajkásszentiván községben elhalálozás folytán megüresedett I. segédjegyzői s előléptetés esetén megüresedendő II. segédjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állásokra pályázni óhajtanak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket *f. é. április hó 20. d. u. 5 óráig* hivatalomnál annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

Az I. segédjegyzői állás évi javadalmazása 1200 kor. készpénzfizetés, 200 kor. lakbér és két öl kemény tűzifa lakásra szállítva.

A II. segédjegyzői állás évi javadalmazása 1200 kor. készpénzfizetés és 300 kor. lakbér.

Titel, 1914. évi március hó 19-én.

SZEMZŐ JÁNOS,
főszolgabíró.

2-1

Egy PUCH-féle 2 ülésező alumínium carossériás gépkocsi eladó. Ara 10.000 korona.

Cim a kiadóhivatalban.

Csödtömegeladási hirdetmény.

Az ideiglenes csödválasztmánytól nyert felhatalmazás alapján közhírré teszem, hogy vagyonbukott Gergurov György zombori kereskedő csödtömegéhez tartozó a csödleltárban 13—648. és 650—803. tételszámok alatt felvett 8995 korona 12 fill. beszerzési és 6294 korona 30 fill. becsértékű ingóságok u. m.: irodaberendezés, pénztár, különböző fűszerárúk, italok, festékárúk stb. zárt ajánlati verseny útján eladtnak. Ezen zárt ajánlati verseny feltételei a következők:

1. A zárt írásbeli ajánlatok dr. Masirevits Sándor zombori ügyvéd csödtömeggondnokhoz vagy dr. Lallosevits János zombori ügyvéd ideiglenes csödválasztmányi elnökhöz 1914. évi március hó 29. napjának délelőtti 11 órájáig adandók be és az 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlathoz a becsérték 10%-a készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban melléklendő bánatpénz fejében.

2. A beérkezett ajánlatok felett a tömeggondnok meghallgatása után az ideiglenes csödválasztmány határoz 1914. évi március hó 29-én délelőtt 11 órakor dr. Lallosevits János zombori ügyvéd irodájában.

3. Az ideiglenes csödválasztmány az ajánlatok egyikéhez szívesen kötve, azok közül belátása szerint szabadon választhat és fenntartja magának azt a jogot, hogy az ajánlattevők között nyomban szóbeli árverést tartson, míg az ajánlattevők az árverés befejeztéig ennek dacára is kötve maradnak ajánlataikhoz.

4. Azon ajánlattevő, kinek ajánlatát az ideiglenes csödválasztmány elfogadja, köteles a teljes vételárat a tömeggondnok kezéhez azonnal kifizetni és az árukat vb. Gergurov György üzlethelyiségéből legkésőbb 1914. évi április hó 25. napjáig elszállítani.

5. A vételi illeték a vevő által a vételár lefizetésével egyidejűleg a tömeggondnok kezéhez készpénzben lefizetendő.

6. A tömeg a leltár helyességeért, az áruk minőségeért és mennyiségeért semmiféle felelősséget nem vállal.

7. Az értékesítendő áruaktár, csödleltár és üzlethelyiség a tömeggondnok közbenjötté mellett megtekinthető Zomborban minden nap délutáni 3—6 óráig. Tartoznak azonban az érdeklődők a megtekintés előtt a csödtömeggondnokot Zomborban értesíteni.

8. Ha a vevő a feltételek bármelyikének pontosan eleget nem tenne, elveszti bánatpénzét és ezen felül fenmarad a tömeggondnoknak az a joga, hogy a tömegnek a bánatpénzen felüli kárát vele szemben érvényesítse.

Zombor, 1914. évi március hó 19-én.

Dr. Masirevits Sándor

ügyvéd, mint vb. Gergurov György csödtömeggondnoka.

Hirdetmény.

Zombor határában az ugynevezett rancsevői pusztán dülőben lévő Sztrilich Teréz és Gyula tulajdonát képező 96 katasztrális hold föld

1914. október 1-től bérbeadó.

Levélben értekezhetni

özv. dr. Buday Dezsőnével
Budapest, Fehérváry-ut 4., I. em., 2. ajtó.

3131/Polg. 1914. szám.

Hirdetmény.

Mint hogy a m. kir. kereskedelmi miniszter által 61867/III—1. 1913. sz. a. elrendelt kisajátítási eljárás során Bács-Bodrog vm. közigazgatási bizottságának 645/1914. sz. a. áttett iratai szerint a zombor—óbecsei h. é. vasut cservenkai állomásának kibővítési céljaira szükséges földterületek tekintetében a kisajátítási terv és összeírás jogerősen megállapított, de az ingatlanok kártalanítási ára tekintetében a kisajátító m. kir. államvasutak és dr. Göttche Frigyes kisajátítást szenvedett közt egyezség nem jött létre; ezért a kir. törvényszék a Cservenka község határában lévő s dr. Göttche Frigyes tulajdonú a cservenkai 228. sz. betétből a 2521. sz. betétbe átjegyzett 2650/2. hrsz. 164 négyszögöldnyi, 2651/1. hrsz. 90 négyszögöldnyi és 2652/1-b hrsz. 89 négyszögöldnyi ingatlanokra mint kisajátított földterületekre nézve a kártalanítási eljárás az 1881. évi XLI. t. c. 46. § a alapján elrendeli.

A kártalanítási eljárásra tárgyalási határnapul 1914. évi március hó 27. (huszonhetedik) napján délelőtti 10 óráját Cservenka község házhhoz kitűzi, amikor a és ahová a kisajátító m. kir. államvasutak igazgatósága dr. Göttche Frigyes kulai lakos kisajátítást szenvedett, valamint a netáni érdekelt igényjogosultakat azzal a figyelmeztetéssel idézi meg, hogy bármelyikük elmaradása a kártalanítási határozat meghozatalát nem gátolja.

A netán távollévő vagy ismeretlen érdekelttek részére ügygondnokul dr. Buják József zombori ügyvédet kinevezi s a kitűzött tárgyalási határnapra szintén megidézi.

A tárgyalás vezetésével dr. Margitay Valér kir. törvényszéki bírót bizza meg és jegyzőkönyvvezetőül Vlach Ferenc kir. tszéki joggyakornokot küldi ki.

Zombor, 1914. évi március hó 4-én. — Dr. Margitay s. k., kir. tszéki bíró.

Kiadmány hitelűl
Olvashatlan,
kiadó.

3-3

K O M L Ó

termelésre igen alkalmas 24 kat. hold elsőminőségű szántóföld, amely közel a városhoz a Ferenc-csatorna és az apatini országot mellett fekszik és amelyen dusan fásított gyümölcsös — és szőlőben nyári lak és gazdasági épületek vannak — szabad kézből kedvező feltételek mellett,

örökáron eladó.

A feltételek megtudhatók a tulajdonosnál:

SZILÁGYI MÓR

ügyvédnél
Zomborban, Rákóczi-ut 30. szám alatt.

Kiadó lakások.

Szt. György-tér 2. sz. alatti házban két kisebb lakás (irodának is alkalmas) nagy istálló, kocsiszin május 1-ére kiadó.

Bővebbet dr. Lukits fogorvosnál.

Hajhullás ellen

lúgmentes hajmosó

Pixobin

lúgmentes kamillahajmosó

oxigénnel

Ciwuco

Ára csomagonként 30 fillér.

Fürdőszó

Nemesfenyő, Rózsa, Orgona, Ihoya Csalódásig hűen utánozza ezen virágok illatát és ezeket huzamosabb ideig tartja meg, mint az

„Illatszerpárnácskák“

Ára 40 fillér csomagonként.

Ha az Ön helységében nem kaphatók, úgy küldjön bélyegeket 30. illetve 40 fillért és portóra 10 fillért és ezért bérmentve kapja ezen valóban megbízható szerek bármelyikét. — Gyógyszertárak, drogériák, fodrászok és egyéb szaküzletek maga rabhatban és ingyenes propagandában részesülnek.

Készítő: Ciwuco Chemische Industrie Berlin.

Egyedüli vezérképviselő:

HOLCZER EMIL ZOLTÁN

Budapest, VIII. Szigetvári utca.

Kitüntetések :

Arad
Budapest
Budapest
Belgrád
Berlin
Győr
Lovrin
Lugos
Nagybecskerek
Nagyvárad
Pozsony
Pécs
Pancsova
Szófia
Szeged
Szalmár
Szabadka *—11
Temesvár
Temesvár
Veszprém
Wien
Zenta

!! FAJTOJÁSOK !!

**Reitter Oszkár főkapitánynál,
NAGYBECSKEREKEN kaphatók.**

Elsőrendű Angliából hozatott fajtisza telivér

Hófehér Orpington

Hófehér Wiantotte (amerikai kitűnő téli tojók)

Fekete Langsán

Kendermagos Plimut Roeks

Sárga Orpington tyúk; továbbá

Hófehér óriási pekingi kacsa.

TOJÁSOK DARABJA 60 FILLÉR!!

Rázásmentes biztos csomagolás, faládákban ingyenes.

Állami nagy aranyérmek!

Legelső győzelmi díjak, — hazai és külföldi legelső és legnagyobb kitüntetések. Őszi szállításra fenti állatokon kívül nagytestű angol emdeni libák is előre megrendelhetők. — Darabja 25 korona.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

*—16

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszertárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzott JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz.

Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnivizet, kölniviz-poudert és

kölniviz-szappant, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

Holczer Emil Zoltán Budapest, VIII., Szigetvári-utca 16. sz.

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az eredeti minőség.

**JELENKOR
LEGJOBB
TEÁJA.**

ÁRAK:

No.	3	2	1	0	00	szám
1 Csg. 50 gramm K	—'50	—'60	—'80	1'—	1'80	
1 " 100 " "	1'—	1'20	1'60	2'—	3'60	

FŐLERAKAT:

15—15

**Ráczits és Czvrkusits cégnél
ZOMBORBAN.**